

Årsrapport 2015 för Enheten för medicinens historia, Medicinska Fakulteten, Lunds universitet

Enheten för medicinens historia har under året 2015 fortsatt sin verksamhet som en fristående enhet inom Institutionen för kliniska vetenskaper (IKVL) i Lund (prefekt Bo Baldetorp, sektion 5 med chef Karin Jirström). Enheten leds av undertecknad (på 20% tjänst) med sekreterarhjälp av Camilla Key (10%), lokaliserad till IKVM, Skånes Universitetssjukhus, Malmö. Vi har även ett kontor med bibliotek i Alwallhuset, våning 5, SUS i Lund.

Enheten har under 2015 haft tre aktiva doktorander: ST-läkare inom oftalmologi *Tomas Bro*, Eksjö, samt ST-läkare *Jonatan Wistrand*, Lund, vilken nu tilldelats ST-ALF medel för sin forskning inom medicinhistoria. En ny doktorand, AT-läkare *Alexandra Nicolaidis*, har börjat i maj 2015, samt fått AT-forskartjänst vid SUS i Lund. Dessutom finns det fem seniora medarbetare vid enheten: *Herman Holm*, *Ulf Jakobsson*, *Anders Jeppsson*, *Janicke Andersson* och *Inga Nilsson*. En extern disputerad forskare med anknytning till enheten är *Nils Hansson*, Köln, Tyskland.

Följande aktiviteter har genomförts under verksamhetsåret 2015:

- *Representantskap* (suppleant) i kommittén för utgivande av Svensk Medicinhistorisk tidskrift, Stockholm. Dessutom har undertecknad varit styrelsemedlem (suppl.) i Sydsvenska Medicinhistoriska Sällskapet, samt i SLS: sektionen för medicinens historia (suppl.) där Tomas Bro är ordinarie medlem. Peter M Nilsson har ingått i det vetenskapliga rådet för Bengt Lindskogs Stiftelse för utdelning av stipendier i medicinens historia och förtjänstfulla uppsatser.
- Deltagande med föredrag "*Medicinhistoria – intressant för medicinstudenter*" vid introduktionskurs för T1 studenter den 9/2 (Jonatan Wistrand/Peter M Nilsson) samt den 14/9 (Jonatan Wistrand/Peter M Nilsson). Undervisning för biomedicinare den 17/12 om "*Medicinens historia och vetenskapshistoria*" (Peter M Nilsson).
- Tomas Bro har föreläst i Växjö den 5/5 för Wexjö Medicinhistoriska Sällskap under rubrik: "*När Sveriges sak var vård. Svenska sjukvårdsinsatser under finska vinterkriget*"
- Den 25:e nordiska medicinhistoriska kongressen, 12-15 augusti i Reykjavik, Island, bevistades av tre representanter från enheten (Tomas Bro, Alexandra Nicolaidis, Jonatan Wistrand), där Jonatan Wistrand även höll föredrag.
- Tomas Bro har arrangerat och varit moderator för en session i Oftalmologisk humanvetenskap på ögonläkarföreningens årsmöte i Göteborg 28 augusti. Hans eget föredrag var betitlat: "*Svensk ögonsjukvård i Finska vinterkriget*".
- Deltagande med föreläsningar i kursen "*Medicinens idéhistoria*" (kurskod: ILHB30) vid LU som arrangerats av professor David Dunér, Idé- och lärdoms historia, Lund, på

temat "Läkaryrket och sjukhusen" (Peter M Nilsson) samt "Sjuksköterskorna" (Ulf Jakobsson).

- Genomförande av ett medicinhistoriskt seminarium den 9/12 på temat "Medicinhistoriska perspektiv på den lycklige och olycklige läkaren, samt läkarfamiljen" med deltagande av cirka 70 åhörare samt sju föreläsare – se bifogat program.
- Ett projekt har utvecklats vidare med fokus på provinsialläkarhistoria i Dalby-Veberöd distriktet öster om Lund under ledning av Peter M Nilsson samt i kontakt med Ulf Jakobsson, Centrum för Primärvårdsforskning, Malmö, och f.d. distriktsöverläkare Per-Olof Bitzén, Dalby.
- Ulf Jakobsson (nybliven professor) är engagerad i ett projekt om "Distriktsköterskornas historia - utbildning och professionsutveckling". Han fick bl.a. Bengt Lindskogs stipendium för medicinhistorisk forskning (2015) för detta projekt.
- Tre utåtriktade seminarier har organiserats av Jonatan Wistrand och Anders Jeppsson under året. Denna seminarieverksamhet kommer att fortsätta även under 2016 och sedan utvärderas. Seminarierna handlade om "Barnet i historien" den 12/2, "Läkaren inför fattigdom ställd" den 29/4 samt "Själen – finns den?" den 20/10. I synnerhet seminariet 20/10 på LUX var mycket välbesökt med över 80 åhörare.
- En antologi har sammanställts efter symposiet "Bridging the Baltic", den 8-10 oktober 2014 i Lund, under ledning av redaktörerna Nils Hansson och Jonatan Wistrand samt med stöd av Enheten för medicinens historia. Ett internationellt förlag skall nu besluta om publicering efter kvalitetsgranskning av insända bidrag.

Publikationer under 2015:

Artiklar

Bro T. När Sveriges sak var vård. Svenska sjukvårdsinsatser i finska vinterkriget 1939-1940. *Läkartidningen*. 2015;112:C74P.

Nilsson PM, Ström K. Soppa till 120 000 barn - varje dag - Svenska humanitära insatser i det krigsskadade Europa. *Läkartidningen*. 2015 Jun 2;112.

Wistrand J. Med namnet i fel ruta - Läkarens erfarenhet av en annan sorts liv. *Läkartidningen*. 2015 Jun 30;112.

Lindéus M, Nilsson PM. Svenska medicinska reseskildringar under och strax efter första världskriget. *Svensk Medicinhistorisk Tidskrift* 2015; 19:95-113.

Jakobsson U. Sårvård runt förra sekelskiftet. *Hälsan i Centrum*. 2015; nr 2: 16-18.

Föredrag vid medicinhistoriska kongresser/ motsvarande

Wistrand J. *Sanatorium narratives from the Baltic Sea region and early signs of the pathographical genre – The case of Harriet Löwenhjelm*. 25th Nordic Medical History Congress, 13 August 2015, Reykjavik, Iceland.

Lund den 21 december 2015

Peter Nilsson, professor
Chef för Enheten för Medicinens historia

Hemsida: http://www.med.lu.se/klinvetlund/medicinens_historia
Medarbetar-hemsida: <http://www.medicinhistoria.nu/>

Medicinhistoriskt seminarium 2015

”Medicinhistoriska aspekter på lyckliga och olyckliga läkare, samt läkarfamiljen”

Tid: kl. 13.00-16.20, onsdag den 9 december 2015

Plats: Sal F-1, Blocket, Universitetssjukhuset, Lund. Kaffe serveras.

Tider inkluderar frågestund efter föredrag.

Inledning och välkomsthälsning (5 min)

Peter M Nilsson, Enheten för medicinens historia, Lund

Vad gör läkare lyckliga?(25 min)

Herman Holm, psykiater, Malmö

Läkares psykiska ohälsa (25 min)

Ann Fridner, psykolog, Stockholms universitet, Stockholm

Läkare med alkohol- och/eller narkotikaberoende (25 min)

Lars Håkan Nilsson, medicinsk rådgivare, Kriminalvården HK, Norrköping

De olyckliga läkarna. Resultat från en kvalitativ studie (25 min)

Carl-Magnus Stolt, privatpraktiker, Borås

Kaffe serveras (20 min)

En läkarläkt – familjen Waldenström (25 min)

Anders Waldenström, professor emeritus, Umeå-Stockholm

Läkaräktenskap, familj och barn – fiktion och verklighet (25 min)

Peter M Nilsson, Enheten för medicinens historia, Lund

Kroppsligt sjuka läkare, att vara patient samt återkomma i yrkesliv (15 min)

Anders Wihl, internmedicinare, Helsingborg

Välkomna!

Peter M Nilsson, professor, chef
Enheten för medicinens historia
Lunds universitet
Tel. 040-33 24 15, 0704-50 34 56
e-mail: Peter.Nilsson@med.lu.se